

PLANTE AROMATICE ȘI ORNAMENTALE CULTIVATE ÎN GRĂDINA BOTANICĂ DIN IAȘI

PROFIRA VIDRAȘCU*, A. OPREA*, TAMARA-ELENA IFTEMIE**

Key words: active principale in uso organs.

Abstract: The paper presents data concerning the multiple uses of several ornamental plants in interior decorations and for alimentary, medical and industrial purposes. The data presents a number of 40 taxons annual and perennial, shrubs and undershrubs, alongside with the active principles underlying their various parts as well as their uses.

Cunoașterea florilor a constituit totdeauna o dorință și o preocupare plăcută a acelor care iubesc natura, iar descoperirile și documentele arheologice dovedesc de-a lungul istoriei că florile au ocupat un loc de seamă pe treptele civilizației.

La început, unele au fost cultivate pentru proprietățile lor terapeutice și culinare, cu timpul însă au devenit numai elemente decorative.

În lucrarea de față ne-am propus să prezentăm un număr de 40 taxoni (Tab. I) din sectoarele Ornamental și Plante utile ale Grădinii Botanice din Iași, sectoare care însumează, la ora actuală, un număr de cca 3000 taxoni.

În alegerea taxonilor luați în studiu ne-am ghidat după importanța lor decorativă în ornarea grădinilor, parcurilor și apartamentelor, dar și pentru întrebuințarea lor în scopuri alimentare, medicinale și industriale.

După observațiile noastre și datele din literatura de specialitate consultată, taxonii prezintă calități decorative însemnate și un conținut ridicat de uleiuri eterice, glicozizi, balsamuri, fitoncide și insecticide vegetale, emanând mirosuri puternice la atingere și pipăit.

Gruparea taxonilor s-a făcut din punct de vedere sistematic, indicându-se denumirea taxonului, originea, principiile active sesizate și enunțate în literatura consultată cât și din observațiile noastre în organele plantelor tolosite.

Considerăm că în felul acesta am încercat să aducem o mică contribuție la îmbogățirea și diversificarea sortimentului de plante, utile omului modern și să ușurăm munca celor ce doresc investigarea acestora.

*Grădina Botanică a Universității „Al. I. Cuza” Iași

**Uceul Zorleni, Bârlad

Concluzii

Sectoarele Ornamental și Plante utile ale Grădinii Botanice Iași, dispun de un fond valoros de plante decorative și utile, care pot fi surse de substanțe colorante, odorante și alimentare (cca 3.000 taxoni). Taxonii urmăriți și studiați se remarcă prin:

- multiplicare și posibilități de cultură facile;
- se pot cultiva în terenuri și expoziții variate;
- însușirile ornamentale și prezența principiilor active sunt legate de habitus (frunze, flori, fructe).

Bibliografie

1. Burduja C., Vidrașcu Profira, 1984 - L'utilité de conservation et d'extension des plantes décoratives rares, Acta Botanica Horti Bucurestiensis, București
2. Encke F., 1958-1961 - *Pareys Blumengärtnerei*, Bd. I, II, Berlin
3. Grisward P., 1964 - *Le bon jardinier*, vol. II, Paris
4. Neanțu A., 1981 - *Biochimie vegetală*, Edit. Cerea, București
5. Rolet A., 1930 - Plantes parfumés et plantes aromatiques, Encyclopedie agricole, Paris
6. Vidrașcu Profira, Leocov M., 1982 - Îmbogățirea numărului de taxoni din sectorul Ornamental al Grădinii Botanice Iași, Culeg. de stud. și art. de biol., vol. 2, Univ. „Al.I. Cuza” Iași, 71-74
7. * * * - *Flora R.P.R.-R.S.R.*, 1952-1976, vol. I-XIII, Edit. Acad. R.P.R., București

Tabela 1
Caracterizarea taxonilor înșiși în observație

1	2	3	4	5	6	7
Denumirea taxonului	Familia	Forma biologică	Originea și răspândirea taxonului	Principii active	Utilități	Organi folosiți
<i>Agastache (Lepanthus) anisatum</i> Benth.	Lamiaceae	√	America	uleiuri eterice	meliferă, aromatică, parfumerie	părți aeriene
<i>Agastache mexicana</i> (H. B. K.) Benth.	"	h	Mexic	"	"	"
<i>Anethum tinctoria</i> L.	Asteraceae	h	Europa	uleiuri esențiale: esterii ac. izobutilis, ac. angelic, metacrilic	spasme gastrice intestinale, colorantă	inflorescențe
<i>Aquilegia x hybrida</i> Hort.	Ranunculaceae	√	Europa	uleiuri eterice	meliferă, toxică	florile
<i>Artemisia abrotanum</i> L.	Asteraceae	h	Europa	uleiuri esențiale: tuiona, cineol, principii amare, fitoacide	excită nervii, gastrice, tonice, aperitiv, insecticid	frunze, vârfuri înflorite
<i>Caryopteris incana</i> (Thunb. ex Houtt.) Miq.	Verbenaceae	h	China, Japonia	uleiuri eterice, glicozide	cosmetice	frunze, flori
<i>Centaurea moschata</i> L.	Asteraceae	⊙	Orient	coloranți, hidrocarburi nesaturate, uleiuri esențiale	hipoglicemiantă, stomahică, colorantă	flori marginale
<i>Cephalopoda aromatica</i> Schrad.	"	⊙	Chile	uleiuri eterice	aromatică, parfumerie	părți aeriene
<i>Cheiranthus cheiri</i> L.	Brassicaceae	h ⊕	Reg. medit.	glicozide, taninuri, uleiuri eterice	cardiotonice	flori

1	2	3	4	5	6	7
<i>Chrysanthemum balsamita</i> L.	Asteraceae	✓	Asia, Eur.	piretrină, uleiuri esențiale, glicoeizi	carminativă, stimulentă, condimentară	frunze, inflorescențe
<i>C. parthenium</i> (L.) Bernh.	"	✓	Reg. Medit., Orient	piretrină, cinerină, uleiuri esențiale, glicozizi, fitoncide	insecticidă, toxică	planta întreagă
<i>Convallaria majalis</i> L.	Liliaceae	✓	Eur., As., Amer.	glicozide, convallotoxina, amonine	cardiotonică	partii aeriene, flori, semințe
<i>Coriandrum sativum</i> L.	Apiaceae	⊙	Europ. Medit.	uleiuri eterice: coriandrol	condimentare, parfumerie	fructe
<i>Crataegus mollis</i> (Torr. et A. Gray) Scheele	Rosaceae	h	N. Amer.	uleiuri eterice: glicozide, compuși flavonici	cardiotonice, hipotensive, sedative	Flori, frunze, fructe
<i>Diervillea florida</i> Steb. et Zucc.	Caprifoliaceae	h	China	uleiuri eterice	meliferă, diuretici	flori
<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	Apiaceae	⊙ - ✓	Medit.	uleiuri esențiale: anetolul, galactogul	diuretici, stomaholă, galactogogă	fructe
<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) DC.	Asteraceae	✓	Euras. cont.	flavonoizi (salipurpozid, apigenină)	coleretică, colagog	inflorescențe
<i>Hymenopus officinalis</i> L.	Lamiaceae	h	Medit.	uleiuri esențiale: (pinocamfon), glicozide flavonice, tananți	antiasmatică, pectorală	partii aeriene
<i>Levisticum officinale</i> W. D. J. Koch	Apiaceae	✓	Eur., Orient	uleiuri eterice	diuretici, alimentari	toată planta
<i>Lonicera japonica</i> Thunb.	Caprifoliaceae	h	Japania	uleiuri eterice	meliferă, diuretici	flori, fructe
<i>Magnolia x exoniensis</i> Soul. Bod.	Magnoliaceae	h		uleiuri eterice	meliferă, parfumerie	flori, fructe

1	2	3	4	5	6	7
<i>Majorana hortensis</i> Much.	Lamiaceae	✓	Medit.	uleiuri eterice	tonic, stimulent, aperitiv, digestiv, sudorific, parfumerie	părți aeriene
<i>Melissa officinalis</i> L.	Lamiaceae	✓	Europ. Medit.	uleiuri eterice	stomachică, carminativă, parfumerie	frunza
<i>Mentha suaveolens</i> Ehrh.	"	✓	"	uleiuri eterice	aromatică, stimulentă, carminativă, emenagogă, insecticidă	părți aeriene
<i>Nepeta transcaucasica</i> L.	"	✓	"	uleiuri eterice	parfumerie, meliferă, pectorală	părți aeriene
<i>Ocimum basilicum</i> L.	"	○	As., Afr., Ho Pacific	uleiuri eterice, saponine, tanari	carminative stomahice, insecticid, aromatic, alimentar	părți aeriene
<i>Ocimum basilicum</i> L. var. <i>glabratum</i> Benth., subvar. <i>difforme</i> Benth., f. <i>bullatum</i> (Lam.) Ait.	"	○	Asia	uleiuri eterice, saponine, tanari	stomachic, carminativ, insecticid, aromatic, alimentar	părți aeriene
<i>Polargonium odoratissimum</i> (L.) L'Herit	Geraniaceae	h	Afr. S	uleiuri eterice	aromatică	frunza
<i>P. radula</i> (Cav.) L'Herit	"	h	"	uleiuri eterice	aromatică	frunza
<i>P. zonale</i> (L.) L'Herit ex Ait.	"	h - h	Afr. S	uleiuri eterice	purgativ, aromatică, antinevralgică	pejoliul frunzei și frunza
<i>Perilla ocimoides</i> L.	Lamiaceae	○ - ✓	China, India, Jap., Afr. N	uleiuri volatile	aromatică, industrială (caucuc sintetic, lacuri, vopsele)	părți aeriene
<i>Polianthes tuberosa</i> L.	Amaryllidaceae	✓	Mexic	uleiuri eterice	parfumerie	flori
<i>Rosmarinus officinalis</i> L.	Lamiaceae	h	Medit.	uleiuri esențiale, taninuri, ac. salicilic	stomatologic, antinevralgic, vermifug	părți aeriene

1	2	3	4	5	6	7
<i>Santolinu chamaecyparissus L.</i>	Asteraceae	h	Medit.	fitonicide	odorantă	părți aeriene
<i>S. virens Mill.</i>		h	Medit.	fitonicide	odorantă	părți aeriene
<i>Satureja hortensis L.</i>	Lamiaceae	○	Medit.	uleiuri eterice	aromatică, alimentară, stomahică	părți aeriene
<i>Spartium junceum L.</i>	Fabaceae	h	Medit.	uleiuri eterice	textilă, toxică, aromatică	părți aeriene
<i>Thymus vulgaris L.</i>	Lamiaceae	h	V. Medit.	uleiuri eterice, tananji	aromatic, condiment, tonic, astringent, stimulent	părți aeriene
<i>Tropaeolum majus L.</i>	Tropaeolaceae	○	Afr., Am. S-C	uleiuri eterice	meliferă, pectorală, condimentară	flori, frunze, fructe
<i>Vitex agnus-castus L.</i>	Verbenaceae	h	Medit.	glicozide, alcaloizi, uleiuri	meliferă, condimentară, aromatică	flori, frunze, fructe